

" Waterkwaliteit en visbestand in het Kanaal van Stekene anno 2023 "

1. Inleiding

Het Kanaal van Stekene ligt in de provincie Oost-Vlaanderen en mondt ter hoogte van Klein Sinaai uit in de Moervaart.

Aansluitend op het Kanaal van Stekene situeert zich de Stekense Vaart.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

Het Kanaal van Stekene is een lokaal waterlichaam van eerste orde.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed. Ook voor de biologische waterkwaliteit gelden deze klassen.

Het meest recente jaar waarvoor alle meetgegevens volledig afgewerkt en beschikbaar zijn, is 2020 voor de fysisch-chemische kwaliteit en 2021 voor de biologische gegevens. Ter vergelijking werden de gegevens van 2015 gebruikt.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: totaal stikstof, totaal fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het waterlichaam Kanaal van Stekene was zowel in 2015 als in 2020 "ontoereikend".

De totale biologische waterkwaliteit van dit waterlichaam was in 2015 "ontoereikend" en dit was in 2021 nog steeds het geval.

De Stekense Vaart is een lokaal waterlichaam van tweede orde. Voor dit waterlichaam is er geen beoordeling conform de Europese Kaderrichtlijn Water beschikbaar.

b) Toekomstperspectieven

b1) Het Kanaal van Stekene (L111_1031) en de Stekense Vaart (L217_1272) zijn 2 oppervlaktewaterlichamen die administratief behoren tot het afstroomgebied van het Vlaams Oppervlaktewaterlichaam Moervaart (A0_VL05_175).

In het afstroomgebied van het Kanaal van Stekene en de Stekense Vaart zijn nog heel wat relevante rioleringsprojecten gepland. Uitvoering van deze projecten, evenals reductie van emissies vanuit de landbouw, zal de fysisch-chemische (en bijgevolg ook de biologische) kwaliteit de volgende jaren stapsgewijs verder doen verbeteren.

b2) Het afstroomgebied van de Moervaart staat in het stroomgebiedbeheerplan voor Schelde en Maas 2022-2027 aangeduid als aandachtsgebied, klasse 4. Een goede ecologische toestand wordt verwacht in 2033 of erna van zodra natuurlijk herstel is ingetreden, mits uitvoering van acties opgenomen in stroomgebiedbeheerplan 3 en stroomgebiedbeheerplan 4.

Meer informatie is terug te vinden in de waterlichaamfiche via <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>.

3. Afvissingen

a) Afvissing in 2003

Het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW) [nu het INBO] voerde samen met het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek van Oost-Vlaanderen, de Provinciale Visserijcommissie Oost-Vlaanderen en de Afdeling Bos en Groen van AMINAL op 22, 23 en 24 april 2003 visbestandopnames uit op het Kanaal van Stekene .

Het Kanaal van Stekene werd in deze campagne op 2 locaties bemonsterd. Op deze 2 locaties werden 10 vissoorten gevangen namelijk paling, kolblei, gibel, karper, vetje, blankvoorn, rietvoorn, driedoornige stekelbaars, tiendoornige stekelbaars en baars.

Het Kanaal van Stekene werd in 1998 uitvoeriger bemonsterd (op 8 locaties). Toen werden er 15 soorten gevangen namelijk voornoemde soorten aangevuld met brasem, zeelt, winde, snoekbaars en zonnebaars.

b) Afvissing in 2009

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) heeft in 2009 een bemonstering gedaan op het Kanaal van Stekene.

Toen werden volgende conclusies getrokken.

Op de staalnameplaatsen gelegen op het grondgebied van de stad Sint-Niklaas werden volgende vissoorten gevangen : baars, blankvoorn, brasem, driedoornige stekelbaars, gibel, paling, pos en rietvoorn.

Op de staalnameplaatsen gelegen op het grondgebied van de gemeente Stekene werden volgende vissoorten gevangen : baars, blankvoorn, driedoornige stekelbaars, kolblei, paling, pos en tiendoornige stekelbaars.

Zie : Tabel in bijlage.

c) Recente gegevens van het INBO zijn er dus niet.

In het huidige Vlaams vismeetnet heeft het INBO geen staalnameplaatsen op het Kanaal van Stekene en de Stekense Vaart. De laatste visbestandopnames dateren alweer van 2009.

d) Afvissing van de Stekense Vaart in 2022 door Aquatic Engineers in opdracht van ANB

In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voerde Aquatic Engineers in week 48/2022 de afvissing uit van een deel van de Stekense Vaart te Stekene. Door de geplande slibruiming diende de integrale visbiomassa weggevangen en verplaatst te worden.

De vangstopbrengst bedroeg +/- 175 kg en zowel in gewicht als in stuks had gibel 90% aandeel. Gibel was aanwezig in elke jaarklasse tot +2kg. Verder werd er 5% spiegel- en schubkarper gevangen.

Ook baars, stekelbaars, blankvoorn, rietvoorn en paling werden aangetroffen (overige 5%). Alle vissen werden na het pompgemaal terug uitgezet in de Stekense Vaart.

e) Gazet van Stekene van 8 oktober 2021

[Artikel van Bert Verbeke : " *Onvoldoende waterkwaliteit in Kanaal van Stekene* "]

“De ecologische kwaliteit op het Kanaal van Stekene beoordelen we als ontoereikend (onvoldoende), er is een teveel aan fosfor aanwezig in de waterloop en ook de droogte vormt een uitdaging,” vertelt Katrien Smet, Diensthoofd Communicatie/Woordvoerder bij de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM).

Grootschalige inspanningen om ongezuiverd huishoudelijk afvalwater van Stekene, Sinaai en Sint-Niklaas te zuiveren, wierpen hun vruchten af. Maar het is lang niet voldoende. Om de waterkwaliteit in kaart te brengen baat VMM verschillende meetnetten uit. ‘Onze medewerkers gaan op het terrein en nemen regelmatig stalen van het water en het slib in de waterlopen, inventariseren het biologisch leven. In het labo onderzoeken we water- of bodemstalen en voeren kwaliteitsmetingen uit. Alle data van deze metingen houden we bij in een databank en bijhorend geoloket dat we voortdurend actualiseren. In een samenvattende fiche per waterloop evalueren we de kwaliteit van elke grotere waterloop.’”

De beoordeling gebeurt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water die 4 criteria onderscheidt: goed, matig, ontoereikend en slecht. Ondanks een vermindering van de nutriëntenspoeling vanuit de landbouw is er nog veel werk aan de winkel. “Het visbestand in het Kanaal van Stekene beoordelen wij als ontoereikend. Er zit weliswaar heel wat vis – zoals blankvoorn, rietvoorn karper, gibel en brasem – maar het is vrij uniform en voor verbetering vatbaar,” besluit Katrien Smet.

VERBEIREN Marc

Wolvertem, oktober 2023

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :

“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2023-2024 , vraag nr. 1044 van 13 september 2023 } .

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	baars	38.00	361.50
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	baars	47.00	500.30
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	blankvoorn	555.00	2635.80
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	blankvoorn	125.00	717.30
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	brasem	1.00	1.40
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	driedoornige stekelbaars	17.00	25.30
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	driedoornige stekelbaars	1.00	2.10
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	giebel	1.00	25.30
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	paling	1.00	326.40
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	paling	8.00	2055.80
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	pos	3.00	88.10
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	rietvoorn	1.00	8.70
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	rietvoorn	2.00	52.40
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	baars	34.00	226.80
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	baars	38.00	425.70
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	blankvoorn	4.00	17.80
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	blankvoorn	33.00	222.20
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	driedoornige stekelbaars	8.00	12.90
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	driedoornige stekelbaars	3.00	6.50
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	kolblei	1.00	8.10
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	paling	9.00	3409.70
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	pos	1.00	6.50
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	pos	2.00	54.70
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	2009	tiendoornige stekelbaars	7.00	5.10

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Afzingsmethode	Jaar	Datum	Nederlandse naam	Aantal per vangstinspanning
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	baars	11.75
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	baars	7.60
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	blankvoorn	31.25
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	blankvoorn	111.00
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	brasem	0.20
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	driedoornige stekelbaars	0.25
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	driedoornige stekelbaars	3.40
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	giebel	0.20
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	paling	2.00
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	paling	0.20
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	pos	0.75
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	rietvoorn	0.50
KANAAL VAN STEKENE	125929/208273	500 m ten westen van het bemalingsstation	Sint-Niklaas	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	rietvoorn	0.20
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	baars	9.50
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	baars	6.80
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	blankvoorn	8.25
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	blankvoorn	0.80
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	driedoornige stekelbaars	0.75
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	driedoornige stekelbaars	1.60
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	kolblei	0.25
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	paling	2.25
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Fuiken	2009	06/04/2009	pos	0.50
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	pos	0.20
KANAAL VAN STEKENE	126374/208603	aan bemalingsstation	Stekene	Oost-Vlaanderen	Bekken Gentse Kanalen	Elektrisch	2009	08/04/2009	tiendoornige stekelbaars	1.40